Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm decimvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

et modum a. intelligendi dicitur hic opposita actu quando opposita intelligunt in ratione illius et hoc modo impossibile est idem numero specie vel genere intelligere actu opposita et hoc modo intelligenda est Chr.

Quando v. dicitur genus contineri in potentia differentiae, dicitur quia differentiae ex eo nascuntur non ita quod in eo prius latitantes postea prodeant sed sic ut mehoate in ipsa forma generica indiscrete ad proprias actualitates distincte et perfecte sortiendas ex eo originem trahat propter quod genus dicitur principium suarum specierum et hoc modo potentia genus ad actum reducitur;

Ita hoc obiicitur. Differentiae sunt omnino opposita quae nec non possunt in potentia contineri in genere quia non videntur seminicem destruere. Respondet hic Caiet. cum Porph. nondum obiecit. quia opposita esse in potentia in eodem non est esse opposita in eodem sicut nec hominem esse calidum in potentia est hominem esse calidum. ad ans. a. Respondeo verum esse differentias esse oppositas non contrarias vero contrariae sicut calor et frigus sed improprie et imperfecte contrariae praesertim si differentiae sunt substantiales, si v. accidentales sc. earum rerum quae sunt vere contrariae ut albedinis et nigredinis non sunt contrariae ut quae hoc est constitutivae contrariorum.

Arg. ult. Si differentia inferior non includeret in se superiorem differentiam aut genus esset conceptus omnino simplex omnino compositus expers et consequenter actus purus imo esset genus supremum quia nil esset sup. illam ab quo haec omnia sunt absurda quod et id ex quo sequitur. Hoc argumentum potest dubii sequens.

DUBIUM DECIMUM.

An differentia sit simplex vel composita ex pluribus differentiis subalternis.

Hoc Dub. movet ob antiquorum philosophorum sententiam quae negant differentias ultimas specierum convertibiles cum ipsis et simplices sed omnes differentias esse intermedias vel subalternas specierum non posse definiri per propriam differentiam sed per collectionem omnium differentiarum superiorum et consequenter dixerunt isti philosophi differentias specificas non esse simplices sed compositas ex differentiis subalternis et haec sunt citatis B. Alb. 6 Met. Tex. 23 Porph. in quo ex eo colligitur

qa tm desinunt subalternas differentias supponens n dari aliqm infimam
differentiam q cum specie sola convertatur sed differentiam specificam tm ce collec-
tivam differentiarum superiorum. Ita hanc sententiam sit

Chro 1a. Praeter differentias subalternas assignandae sunt m differentiae
infimae cum specie. infimis convertibiles.

Haec Chro p. 1. p. supponit ut certum dari differentias subalternas nec de his
magna e difficultas, videmus n. gra constitui p suas certas differentias at ista
differentia sit subalternae q dantur tales differentiae et hae n sunt convertibiles
cum infimis specie. n n. possumus dicere sensibile e q ho e. Ex q mo
arguendi convertibilitas dignosci pt.

Ptr pars 2. Oes differentiae sumuntur a forma sm Aristotelem 8 Metaphysicae cap. 2 sed
q libet species infima hr suam propriam formam q cum illa convertitur q
habebit propriam et peculiarem m differentiam q cum ea convertatur ma e cor
mt Auctores q dicunt genus sumi a materia differentiam a forma, n qd oes species
sit compositum qd ex materia et forma hoc n. falsum e in substantiis spiritua-
lib ijs species oes materiae sunt expertes. sed dicitur hoc ideo qa sicut se ht
materia ad formam q modum potentiae recipiendo illam et forma e q coaretat
ipsis tali potentiam ita m si genus ht ad differentiam ad modum potentiae illi
milata q p advenientem differentiam coaretatur ad certam speciem tanqm
p formam, mi. m. stat. Leo n. et ho hnt propriam formam q nullo alteri
competit sed plane cum illis convertitur.

Ptr 2o Chro. q libet species gradum aliquem entitatem sibi propriam et
peculiarem vendicant q ab oes alijs distinguntur q intra ambitum eiusdem
gradus continentur sed hic gradus nil e aliud qm differentia specifica q una species
ab alia centralis cecernitur q dabuntur differentiae ultimae convertibiles
cum specie.

Ptr 3o. passiones sive proprietates ab entia dimanant sed in q libet spe
inveniuntur propriae passiones q nulli alteri rei conveniunt q et aliqs
gradus centralis a q tales proprietates dimanant ita peculiari species ut

nulli alteri convenire potest sed hic gradus proprius est differentia specifica quod idem.
Probatur 4. Homo est species infima definita centraliter ab aliis speciebus arcanis sed
non est definita species centraliter per differentias superiores, non enim per sensibile differt homo
a Leone cum uterque sit sensibilis et potius in hoc conveniant quam aliquam differentiam
infimam quae non est collecta ex differentiis superioribus sed propria hic specie et convertibilis
cum illa. Si enim differentia infima esset collecta ex superioribus homo non differret
centraliter a Leone quia differentiae subalternae sive superiores conveniunt
tam Leoni quam homini.

Conclusio 2a. Differentia infima est simpliciter simplex et nullo modo
ex aliis differentiis subalternis composita.

Haec inferitur ex dictis. Probatur 1. De conceptu centrali differentiae infimae est
quod sit gradus omnino simplex quod non potest differentia infima componi ex subalternis
consequentia patet probatur antecedens. Differentia infima se tota differt et est primo ab omnibus aliis extra
diversa quod de conceptu centrali illius est quod sit omnino simplex. Probatur consequentia nam
si v.g. rationali mortali est differentia ultima hominis ut quidam voluerunt quod homo
differret a rationali immortali angelo sic: tunc neque se tota differret neque
esset per se primo diversa nec non consequenter esset illius differentia quia conveniret
cum angelo univoce in linea rationalis quod patet. ut enim aliqua res se tota differat
ab alia requiritur ut in nulla ratione univoca communi conveniat cum illa.
Probatur 2. Differentia se habet ut forma respectu generis quod non potest esse composita probatur consequentia.
quia neque excogitari modus aliquis quod differentia deberet componi quod probatur quia
illa compositio non potest fieri per connexionem diversarum formalitatum quae se habent
aut tanquam formae quia ex his formis non potest fieri unum ens per se sed per accidens
nam ex diversis entibus in actu non potest resultare unum per se ut ait Aristoteles
3o Metaph. cap. 6. neque potest fieri haec compositio ex aliis duabus formalitatibus
quarum una se habeat ut forma ad alia ut materia, tum quia differentia hoc
modo composita non posset se habere ut forma sed potius ut integrum compositum
quod separatur ad modum per se stantis. Tum non quia ex differentia sic composita
quae et ex genere quod contraheret nullo modo posset fieri unum per se

fieri unum per se. Etenim ex Epiphi mente non potest unum per se constitui
quod sequitur differentias nullam metuere compositionem sed esse simpliciter simplices
et hoc ratio procedit tam de differentiis infimis quam subalternis.

Probatur 3°. Species rerum sunt sicut numeri qui in indivisibili consistunt quod species
rerum non constant differentiis compositis. probatur consequentia quia tunc essentia spe-
cifica non esset indivisibilis quia differentia specifica constitutiva non tamen esset indivisi-
bilis sed composita.

Probatur 4. In composito physico tantum est una forma physica quod tamen in composito
Metaphysico quale est species infima erit una tantum forma Metaphysica. Sed differentia
consequentia est similiter quod inter compositum physicum et Metaphysicum interedit
quod differentia specifica non sit plures hoc est non sit composita ex pluribus differentiis
alias esset esset plures formae unius et eiusdem compositi quod differentia ultima
et simplex habet conceptum simplicem ultimum.

Cum hoc tamen stat quod in explicandis rerum essentiis et naturis saepe utamur
circumlocutionibus et multarum rerum collectionibus, non quia differentia rerum insi-
sit compositae aut collectae ex pluribus sed quia essentiae rerum sunt nobis valde
occulte nec suppeditant tamen quod eas incomplexe dicerem.

Cap. 3 Patet differentia infima immediate contrahens
aliquod genus infimum et proximum pluribus speciebus communem.

Probatur Cap. Si non daretur aliqua differentia infima immediate contrahens aliquod genus
sequeretur in quaecumque specie claudi infinitas perfectiones ad hoc est falsum quod
et falsum negare genus proximum et infimum quod immediate contrahatur a differentia
infima. probatur minor. alias daretur in rerum natura infinitum in genere perfectionis
quod potest Deum admitti aliquid absurdum non potest. probatur sequela. quodlibet genus affert
suam perfectionem distinctam ab alio genere quod si inter quamlibet speciem et genus
supremum daretur infinita genera subalterna et non aliquod genus proximum quod
immediate contrahatur dabuntur tamen infinitae perfectiones.

Dicunt contrarij illas perfectiones se invicem metuere ex quo non sequitur dari simpliciter infinitum in linea perfectionis.
Ita quilibet genus affert suam differentiam constitutivam, quo admissis generis intermedijs infinitis dabuntur in differentia infinita sed et probatum est differentiae differentiae non se mutuo metuunt quo in quolibet specie adhuc darentur perfectiones infinitae.
Confirmatur. Sequeretur ex contraria sententia speciem infimam non posse definiri ad hoc est falsum quod et id ex quo. Probatur sequela ut definitio bona sit dicitur tradi vel per genus supremum et per omnes differentias intermedias usque ad ultimam metu sine vel per genus proximum et differentiam infimam sed neutro modo potest hoc fieri in sententia contraria non enim daretur definitio per genus proximum quia tali genus non daretur in illa sententia neque per genus supremum et differentias intermedias omnes quia illae essent infinitae quo non posset dari definitio speciei. Nec valet si Bo. definitionem factam per genus supremum et differentiam ultimam quilibet haec est homo est substantia rationalis esse bonam. Ratio sequendum haec est definitio hominis non dicens totam eius essentiam.
Infertur ex hac conclusione. In quaecunque specie esse assignanda praedicata essentialia in certo et limitato numero ita quod in praedicatis essentialibus univocis non detur processus in infinitum. Probatur hoc si inter supremum genus et speciem infimam essent infinita gratia et infinitae differentiae quae sunt praedicata univoca essent infinita et non essent infinita sed hoc implicat contradictionem quo sunt ponenda praedicata essentialia in certo numero in quolibet specie. In quo essent infinita ut supponit altera sententia et non essent infinita quod probatur illa praedicata essentialia standerent certis et finitis limitibus et terminis quo non essent infinita consequentia patet probatur antecedens illa praedicata infinita gratia scilicet intermedia et differentiae haberet sup. se supremum genus et caput et differentiam infimam tanquam fundamentum et terminum quo illa praedicata standerent certis terminis et quo non essent infinita quia infinitum carent termino.

Arg. 1. Si aliqua differentia esset infima, nunquam haec v.g. rationalis sed haec non est
quod nulla dabitur differentia infima simplex. Probatur minor posito casu quod Deus
crearet alium hominem distinctum ab hoc homine specie, quia creatus est ille
homo esset rationalis quod rationale iam esset differentia subalterna. Dein. Homo conve-
nit cum Deo et angelis in hoc quod sit rationalis quod rationale non est differentia infima
quia per differentiam infimam res distinguitur ab omnibus aliis et cum nullo convenit
Ex quo minor inferitur quod haec differentia rationale sic: non sit simplex in
ratione differentiae quia ipsi dicunt aliquid addi, quod quidem homo ab angelis et Deo
et hoc addiderunt antiqui Definientes hominem hoc modo. Homo est animal
rationale mortale. Ex concedo maiorem et negando minorem. Ad probationem ut Respondeatur.

Dico quod rationale potest esse sumi 1° ut dicit proprium discursus et sic
non est differentia infima quia potest homo aliquis alterius speciei a Deo produci cui
hoc proprium non competat et sic rationale est differentia subalterna. 2° potest
sumi prout dicit proprium discursus cum tali determinata perfectione ut
4 v.g. quod modo reperitur in homine a Deo producto et sic est infima differentia nec
ulli alteri speciei competere potest. quia omnes aliae species possibiles
essent perfectiores vel imperfectiores. Ex quo patet quod sit dictum ad argumentum
negando sic: est quod homo iam productus conveniret in rationali cum homine possibili
et consequenter rationale 2° modo sumptum erit ultima differentia hominis.
Ad id vero quod dicebatur hominem convenire cum Deo et Angelis in rationali
quod rationale non est ultima differentia hominis negatur antecedens. Deus et Angeli non sunt ratio-
nales modo explicato. Unde non est necesse addere in definitione hominis quod sit animal
rationale mortale sed sufficeret rationale sicut erit rationale differentia simplex
Et probatur hoc: Rationale quod est differentia infima hominis est proprium intelligendi cum
discursu et dependentia a sensibus sed Deus et angeli non per discursum intelli-
gunt neque per sensuum ministerium quod non possunt appellari rationales eo modo
quo homines rationales appellantur.

Arg. 2°. Individuum recte est definiri per collectionem plurium proprietatum
ergo et species per collectionem plurium differentiarum superiorum et consequenter superstruet
differentia infima. Consequentia patet a parte nam sicut eadem collectio proprietatum
in alio esse non potest singulae tamen possunt et per hoc satis distinguitur unum individuum
ab alio ergo in collectione differentiarum superiorum sufficienter distinguitur unam speciem
ab alia licet illae differentiae singulae in aliis species esse possunt, dummodo tamen
non tota collectio.

Rx. Individuum quidem recte definiri per illam collectionem proprietatum quae
est nobis maxime nota talis collectio, licet tamen individuum aliquam simplicissi-
mam differentiam per quam ab omnibus aliis distinguatur et hac ratione si deberet
intimare definiri per illam simplicissimam differentiam deberet definiri
eodem modo Rx. quod species debeant definiri per illam simplicissimam
et ultimam differentiam si possimus illam ~~definiri per illam ultimam et sup-~~
~~ficissimam differentiam deberet definiri~~ omnino hic neque non credendum est per collectionem
plurium differentiarum superiorum nec speciem aliquam sed ultimam gradum definiri.
Et argumentum illud ratione cuius motum est praesens dubium Rx. Nullum
ex illis sequitur absurdum in potentia non sequitur quod differentia ultima esset actus purus
quia ad actum purum petitur quod respectu nullius sit in potentia ad differentiam tam
ultima quam subalterna est in potentia ad existendum et componendum
cum genere neque in inferiori sed in se: quod est supremum genus. Supremum non
genus non dividit genus nec componit speciem cum genere sicut facit differentia.
Alia argumenta videri poterunt in Auctoribus et haec de differentia.

DUBIUM UNDECIMUM.

Quid sit proprium 4 praedicabile.

Porph. 4 refert acceptiones proprii. 1°. quod convenit soli sed non omni ut hic artem
medicinae convenit soli homini sed non soli omni 2°. Accipitur pro illo quod convenit
omni sed non soli ut esse pisidem convenit omni homini sed non soli convenit sigidem et gallo
3°. quod convenit omni et soli sed non semper ut hic canos convenit omni et soli homini
sed non semper hoc non plerumque in senectute contingit. 4° modo accipitur pro illo
Quod convenit omni et soli et semper ut risibile respectu hominis convenit